

POSTANOWIENIE

Dnia 4 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie przeciwko R. S. oskarżonej o przestępstwo z art. 212 § 1 k.k.
w przedmiocie wniosku oskarżyciela prywatnego P. N. o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w W. J. K. od orzekania w sprawie IV K [...],
na posiedzeniu bez udziału stron w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 4 lipca 2023 r.,
na podstawie art. 35 § 1 k.p.k.,

**stwierdza swoją niewłaściwość i wniosek zgodnie
z właściwością przekazuje do rozpoznania Sądowi Rejonowemu
w Warszawie.**

UZASADNIENIE

Pismem z 28 marca 2023 r. P. N. (dalej: „wnioskodawca”) złożył wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w W. J. K. od orzekania w sprawie IV K [...] zarzucając wskazanemu sędziemu „brak niezależności i brak niezawisłości”.

Postanowieniem z 29 marca 2023 r. (IV K [...]) Sąd Rejonowy w W. przekazał pismo wnioskodawcy, zawierające wniosek o wyłączenie SSR J. K. od rozpoznania sprawy toczącej się pod sygn. akt IV K [...], do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, na podstawie art. 26 § 2 i § 4 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1093, dalej: „uSN”).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Rejonowy w W. przekazał wniosek o wyłączenie SSR J. K. do Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego na podstawie przepisów u.SN. Zgodnie z art. 26 § 2 u.SN, do właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych należy rozpoznawanie wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego. Sąd rozpoznający sprawę przekazuje niezwłocznie wniosek Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Przekazanie wniosku Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie wstrzymuje biegu toczącego się postępowania.

Sąd Najwyższy zobowiązany był uwzględnić treść wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej także: TSUE) z 5 czerwca 2023 r. (C-204/21), w którym uznano, że przekazanie – na podstawie art. 26 § 2 u.SN – do wyłącznej właściwości Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego rozpoznawania zarzutów i zagadnień prawnych dotyczących braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego stanowi uchybienie zobowiązaniom, które wynikają z mocy art. 19 ust. 1 akapit drugi Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.U. 2004, nr 90, poz. 864/30 ze zm., dalej: „TUE”) w związku z art. 47 Karty praw podstawowych, jak również na mocy art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst skonsolidowany Dz.Urz.UE 2016 C 202, s. 1), i zasady pierwszeństwa prawa Unii. Trybunał zaznaczył, że kwestie dotyczące badania niezależności sądu i niezawisłości sędziego nie stanowią specyficznych kwestii prawnych w konkretnej dziedzinie prawa, które z tego względu mogłyby należeć do wyłącznej właściwości wyspecjalizowanego potencjalnie sądu. Co więcej, prawo do niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oznacza, że każdy sąd krajowy powołany do stosowania prawa Unii jest zobowiązany zbadać, czy ze względu na swój skład stanowi on taki sąd, jeżeli pojawia się w tym względzie poważna wątpliwość. Oznacza to, że badanie wniosków obejmujących zarzut braku niezawisłości i bezstronności sędziów nie może być skoncentrowane w jednym sądzie.

Wobec zakwestionowania wyłącznej właściwości Sądu Najwyższego – Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawach wniosków lub oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, nie ulega wątpliwości, iż każdy sąd krajowy, działający w ramach swojej właściwości, ma jako organ państwa członkowskiego obowiązek, zgodnie z zasadą współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 TUE, stosować w całości podlegające bezpośredniemu stosowaniu prawo Unii i zapewnić ochronę uprawnień wynikających z tego prawa dla jednostek. Wobec powyższego, rozpoznawanie wniosków i oświadczeń dotyczących wyłączenia sędziego albo o oznaczenie sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie, w tym również obejmujących zarzut braku niezależności sądu lub braku niezawisłości sędziego, ma się odbywać na zasadach ogólnych według właściwości wynikającej z właściwych przepisów proceduralnych.

Z tych wszystkich względów należało uznać, że Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych nie jest właściwa do rozpoznania wniosku oskarżyciela prywatnego P. N. Biorąc pod uwagę treść art. 35 § 1 k.p.k., z którego wynika obowiązek przekazania sprawy sądowi właściwemu nie tylko co do głównego przedmiotu procesu, ale także co do kwestii incydentalnych, wniosek oskarżyciela prywatnego P. N. o wyłączenie sędziego Sądu Rejonowego w W. J. K. od orzekania w sprawie IV K [...], należało przekazać Sądowi Rejonowemu w W.

Z tych wszystkich względów, na podstawie powołanych przepisów Sąd Najwyższy – Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych orzekł jak w sentencji.

